

Partial Differential Equations (PDEs)

معادلات دیفرانسیل جزئی

Ghasemzadeh

فهرست عناوین و فصول

۱- معادلات دیفرانسیل جزئی

- یادآوری معادلات دیفرانسیل معمولی
- رده بندی معادلات دیفرانسیل جزئی
- معادلات نیمه خطی مرتبه اول
- معادلات خطی مرتبه دوم با ضرایب ثابت
- خطوط مشخصه
- روش تفکیک متغیرها
- تبدیلات انتگرال
- مقادیر ویژه
- روش های عددی - تفاوت محدود
- روش مونت کارلو

معادلات نیمه خطی مرتبه اول

- First-order PDE in $z(x,y)$

$$P(x, y, z)z_x + Q(x, y, z)z_y = R(x, y, z)$$

solution $u(x, y, z) = c$

$$\Rightarrow Pu_x + Qu_y + Ru_z = 0 \quad \text{or} \quad \vec{v} \cdot \nabla \vec{u} = 0$$

$$\vec{v} = P\hat{i} + Q\hat{j} + R\hat{k}$$

بردار \vec{v} بر گرادیان \vec{u} عمود است یعنی مماس بر u است حرکت در جهت \vec{v} منحنی مشخصه معادله را می دهد که برای آن داریم

$$\frac{dx}{P} = \frac{dy}{Q} = \frac{dz}{R} \Rightarrow \begin{cases} u_1(x, y, z) = c_1 \\ u_2(x, y, z) = c_2 \end{cases}$$

از تلاقی دو سطح جواب بدست می آید

3 $f(u_1, u_2) = 0$ or $u_2(x, y, z) = f(u_1(x, y, z))$
Dr. Hasan Ghasemzadeh

معادلات نیمه خطی مرتبه اول

$$xz_x + yz_y = z$$

مثال

$$\frac{dx}{P} = \frac{dy}{Q} = \frac{dz}{R} \Rightarrow \frac{dx}{x} = \frac{dy}{y} = \frac{dz}{z} \Rightarrow \begin{cases} \frac{dx}{x} = \frac{dy}{y} \\ \frac{dx}{x} = \frac{dz}{z} \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} \ln x = \ln y + \ln c_1 \\ \ln x = \ln z + \ln c_2 \end{cases}$$

$$\Rightarrow \begin{cases} x = c_1 y & c_1 = x/y \\ x = c_2 z & c_2 = x/z \end{cases}$$

از تلاقی دو سطح جواب بدست می آید

$$c_2 = f(c_1) \Rightarrow x/z = f(x/y)$$

$$z = x/f(x/y)$$

رابطه f از شرایط مرزی بدست می آید

Dr. Hasan Ghasemzadeh

معادلات نیمه خطی مرتبه اول

مثال

$$\begin{cases} uu_x + u_y = y \\ u(x,2) = x \end{cases}$$

$$\frac{dx}{P} = \frac{dy}{Q} = \frac{du}{R} \Rightarrow \frac{dx}{u} = \frac{dy}{1} = \frac{du}{y} \Rightarrow \begin{cases} ydy = du \\ dx = udy \end{cases}$$

$$\Rightarrow \begin{cases} u = 1/2y^2 + c_1 & \Rightarrow c_1 = u - 1/2y^2 \\ dx = (1/2y^2 + c_1)dy \Rightarrow x = 1/6y^3 + c_1y + c_2 \end{cases}$$

$$c_2 = f(c_1) \Rightarrow c_2 = f(u - 1/2y^2) \quad \text{از تلاقی دو سطح جواب بدست می آید}$$

$$x = 1/6y^3 + (u - 1/2y^2)y + f(u - 1/2y^2)$$

$$u = 1/3y^2 + x/y - 1/y f(u - 1/2y^2) \quad \text{جواب}$$

5

Dr. Hasan Ghasemzadeh

معادلات نیمه خطی مرتبه اول

ادامه مثال

$$u = 1/3y^2 + x/y - 1/y f(u - 1/2y^2) \quad \text{جواب}$$

رابطه f از شرایط مرزی بدست می آید

$$u(x,2) = x \Rightarrow x = 4/3 + x/2 - 1/2 f(x-2)$$

$$\Rightarrow f(x-2) = -x + 8/3$$

$$x-2 \rightarrow x \Rightarrow f(x) = -x + 2/3$$

جایگذاری در جواب

$$u = 1/3y^2 + x/y - 1/y(-u - 1/2y^2) + 2/3$$

$$u = \frac{x + 1/3y^3 - 1/2y^2 - 2/3}{y - 1}$$

6

Dr. Hasan Ghasemzadeh

فهرست عناوین و فصول

۱- معادلات دیفرانسیل جزئی

- یادآوری معادلات دیفرانسیل معمولی
- رده بندی معادلات دیفرانسیل جزئی
- معادلات نیمه خطی مرتبه اول
- معادلات خطی مرتبه دوم با ضرایب ثابت
- خطوط مشخصه
- روش تفکیک متغیرها
- تبدیلات انتگرال
- مقادیر ویژه
- روش های عددی - تفاوت محدود
- روش مونت کارلو

7

Dr. Hasan Ghasemzadeh

معادلات خطی مرتبه دوم با ضرایب ثابت

$$az_{xx} + bz_{xy} + cz_{yy} = 0$$

$$z = f(y + mx)$$

فرض جواب

$$z_{xx} = m^2 f''(y + mx)$$

$$z_{xy} = mf''(y + mx)$$

$$z_{yy} = f''(y + mx)$$

$$am^2 + bm + c = 0 \quad \Rightarrow m_1, m_2$$

جایگذاری جواب در معادله

$$z = f(y + m_1x) + g(y + m_2x)$$

جواب

$$\begin{cases} b^2 - 4ac < 0: & \text{complex} & : \text{elliptic} \\ b^2 - 4ac = 0: & \text{double} & : \text{parabolic} \\ b^2 - 4ac > 0: & \text{real} & : \text{hyperbolic} \end{cases}$$

8

Dr. Hasan Ghasemzadeh

معادلات خطی مرتبه دوم با ضرایب ثابت

مثال

$$z_{,xx} - 3z_{,xy} + 2z_{,yy} = 0$$

فرض جواب

$$m^2 - 3m + 2 = 0 \Rightarrow m_1 = 1, m_2 = 2$$

$$z = f(y+x) + g(y+2x) \quad \text{روابط } f, g \text{ از شرایط مرزی بدست می آیند}$$

مثال

$$z_{,xx} - 4z_{,xy} + 4z_{,yy} = 0$$

$$m^2 - 4m + 4 = 0 \Rightarrow m = 2$$

$$z = f(y+2x) + xf(y+2x)$$

9

Dr. Hasan Ghasemzadeh

فهرست عناوین و فصول

۱- معادلات دیفرانسیل جزئی

- یادآوری معادلات دیفرانسیل معمولی
- رده بندی معادلات دیفرانسیل جزئی
- معادلات نیمه خطی مرتبه اول
- معادلات خطی مرتبه دوم با ضرایب ثابت
- خطوط مشخصه
- روش تفکیک متغیرها
- تبدیلات انتگرال
- مقادیر ویژه
- روش های عددی - تفاوت محدود
- روش مونت کارلو

10

Dr. Hasan Ghasemzadeh

خطوط مشخصه

- First-order PDE in (x,t) $Au_t + Bu_x = C$

$$\frac{dt}{P} = \frac{dx}{Q} = \frac{du}{R} \Rightarrow \frac{dt}{A} = \frac{dx}{B} = \frac{du}{C} \Rightarrow \begin{cases} Adx - Bdt = 0 \\ Adu - Cdt = 0 \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} Ax - Bt = c_1 = \xi \\ Au - Ct = c_2 \end{cases}$$

solution $c_2 = f(c_1)$

$$\begin{cases} \text{homogeneous solution: } u_h = f(\xi) = f(Ax - Bt) \\ \text{particular solution: } u_p = \frac{C}{A}t \text{ or } \frac{C}{B}x \end{cases}$$

Characteristic lines: $\xi = Ax - Bt = \text{const}$

Characteristic direction: $d\xi = 0$

propagation velocity of the characteristic line $v = dx/dt = B/A$

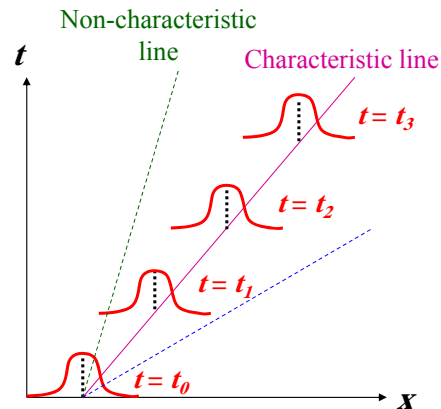
خطوط مشخصه

- $u = f(\xi)$ along the characteristic direction $\xi = \text{constant}$

$\text{slope} = \frac{dt}{dx} = \frac{A}{B}$
 Dr. Hasan Ghasemzadeh

خطوط مشخصه

- Along the characteristic direction
 $d\xi = 0$, $\xi = \text{constant}$
- $u = f(\xi) = \text{constant}$
- The solution remains the same along the characteristic direction
- An observer moving with $\xi = \text{constant}$ sees no changes (stationary) in wave form u
- The profile will change if the observer moves faster or slower than the characteristic line
- Hyperbolic PDE - involves only total differentials along the characteristic directions

Dr. Hasan, Ghāsemzādeh

خطوط مشخصه

First-Order Hyperbolic PDEs

- Consider a transport quantity ϕ

$$\frac{\partial \phi}{\partial t} + v \frac{\partial \phi}{\partial x} = 0 \quad v: \text{convective velocity of } \phi$$

- Along $\xi = x - vt = \text{const}$ ($v = dx/dt$), the property ϕ remains the same (i.e., $d\phi/dt = 0$)
- Consider an airplane (or a train) moving at a velocity v , the passengers inside the airplane (or train) see everything remains stationary while a ground observer sees partial derivatives ($d\phi/dt = 0$, but $\partial\phi/\partial t \neq 0$)
- Lagrangian description along the characteristic line

Dr. Hasan Ghāsemzādeh

خطوط مشخصه

First-Order Hyperbolic PDEs

• First-order PDE in (x,t)

$$u_t + uu_x = 0$$

$$\frac{dt}{P} = \frac{dx}{Q} = \frac{du}{R} \Rightarrow \frac{dt}{1} = \frac{dx}{u} = \frac{du}{0}$$

$$\Rightarrow \begin{cases} dx - udt = 0 \\ du = 0 \end{cases} \quad x - ut = \xi$$

The graph shows a coordinate system with time t on the vertical axis and space x on the horizontal axis. A red curve represents the solution profile at time $t = t_0$. A dashed red curve shows the solution profile at a later time $t = t_1$. A pink line labeled 'Characteristic line' is defined by $\xi = x - ut$. The solution profile moves to the right and its peak height increases as time progresses.

Dr. Hasan Ghasemzadeh

خطوط مشخصه

Second-Order Hyperbolic PDEs

$$u_{tt} - c^2 u_{xx} = 0$$

$$(\partial_t + c\partial_x)(\partial_t - c\partial_x)u = 0 \quad \begin{cases} (dx - cdt) = 0 \\ (dx + cdt) = 0 \end{cases} \quad \begin{cases} \xi = x - ct \\ \eta = x + ct \end{cases}$$

$$u = f(x - ct)G(x + ct)$$

The diagram shows a coordinate system with time t on the vertical axis and space x on the horizontal axis. A point P is marked at the intersection of two characteristic lines: $\eta = x + ct$ and $\xi = x - ct$. The region bounded by these lines and the x -axis is shaded with horizontal lines, representing the 'domain of dependence'. The region bounded by these lines and extending upwards is shaded with vertical lines, representing the 'range of influence'.

Dr. Hasan Ghasemzadeh

خطوط مشخصه

Second-Order Hyperbolic PDEs

❖ مطالعه رابطه فوق نشان می دهد که تابع در نقطه x, t تنها تحت تاثیر شرایط اولیه در فاصله $x \pm ct$ قرار می گیرد.

Dr. Hasan Ghasemzadeh

17

Hyperbolic PDEs

- Two real roots, two characteristic directions
- **Two propagation (marching) directions**
- **Domain of dependence**
- **Domain of influence**
- (u_x, u_y, v_x, v_y) are not uniquely defined along the characteristic lines, discontinuity may occur
- Boundary conditions must be specified according to the characteristics

Dr. Hasan Ghasemzadeh

خطوط مشخصه
Second-Order Parabolic PDEs

$$u_{xx} - u_t = 0$$

$$-(\partial_x - 0 \cdot \partial_t)(\partial_x - 0 \cdot \partial_t)u + \partial_t u = 0 \quad \frac{dx}{1} = \frac{dt}{0} \quad dt = 0$$

$$t = c$$

19 Dr. Hasan Ghasemzadeh

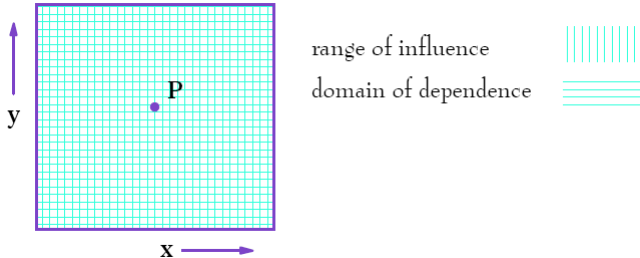
Parabolic PDEs

- One real (double) root, one characteristic direction (typically $t = \text{const}$)
- **The solution is marching in time (or spatially) with given initial conditions**
- The solution will be modified by the boundary conditions (time-dependent, in general) during the propagation
- Any change in boundary conditions at t_1 will not affect solution at $t < t_1$, but will change the solution after $t = t_1$
- **Irreversible: You can control your future, but not changing what already happened (history!)**

Dr. Hasan Ghasemzadeh

خطوب مشخمه
Second-Order Elliptic PDEs

$$u_{xx} + u_{yy} = f$$

$$(\partial_x - i\partial_y)(\partial_x + i\partial_y)u = f \quad \begin{cases} (dx - idy) = 0 \\ (dx + idy) = 0 \end{cases}$$

range of influence
domain of dependence

21 Dr. Hasan Ghasemzadeh

Elliptic PDEs

- **det [C] ≠ 0 in every direction**
- The derivatives (u_x, u_y, v_x, v_y) can always be uniquely determined at every point in the solution domain
- **No marching or propagation direction !**
- Boundary conditions needed on all boundaries
- The solution will be continuous (smooth) in the entire solution domain
- **Jury problem** - all boundary conditions must be satisfied simultaneously

Dr. Hasan Ghasemzadeh

System of N Equations

- Classification for first-order equations in n variables
- **Hyperbolic:** n real roots
- **Parabolic:** m real roots, $1 \leq m < n$, and no complex roots
- **Elliptic:** no real roots
- **Mixed:** some real and some complex roots, assumed to be elliptic if any complex roots occur

Dr. Hasan Ghasemzadeh

فهرست عناوین و فصول

۱- معادلات دیفرانسیل جزئی

- یادآوری معادلات دیفرانسیل معمولی
- رده بندی معادلات دیفرانسیل جزئی
- معادلات نیمه خطی مرتبه اول
- معادلات خطی مرتبه دوم با ضرایب ثابت
- خطوط مشخصه
- روش تفکیک متغیرها
- تبدیلات انتگرال
- مقادیر ویژه
- روش های عددی - تفاوت محدود
- روش مونت کارلو

24

Dr. Hasan Ghasemzadeh